

Een woord over de St. Joseph's Gezellen-Vereeniging

<https://hdl.handle.net/1874/236469>

mm 13495

Pl. 158-143

EEN WOORD

OVER DE

St. Joseph's Gezellen-Vereeniging

DOOR

den Gerwaarden Pater B. Kours O. P.

President dier Vereeniging

TE

ROTTERDAM.

143

persdrukkerij. — E. DE BONT & ZOON. — Rotterdam.

63

Het oordeel over de ST. JOSEPH'S GEZELLEN-VEREENIGING van Katholieke zijde zelf uitgesproken, is over het algemeen zeer uiteenlopend; wordt van de eene zijde deze instelling als nuttig, doelmatig, aan de behoefte van onzen tijd beantwoordende geprezen, van de andere, dikwijls zeer invloedrijke zijde, hoort men er scherpe aanmerkingen tegen uit. Men zou meenen dat een woord, onlangs door onzen H. Vader LEO XIII, ten gunste der werklieden-vereenigingen in het algemeen uitgesproken, waardoor die instellingen als hoogst nuttig en van het meeste gewicht worden aanbevolen, aan alle tegenbedenkingen een einde zou hebben gemaakt; dat (dat woord) eenheid van gevoel en samenwerking zou hebben te weeg gebracht, en men dus eenparig, op eene gepaste en met de behoefte en eigenaardigheden van ons land strookende wijze, aan de oprichting van zulke Vereenigingen zijne bijzondere zorg zou hebben gewijd. En toch is die eenheid en samenwerking nog niet volkomen. Bij velen bestaan vooroordeelen en bezwaren die nog moeten worden weggenomen. Een poging tot wegneming daarvan is het doel van dit eenvoudig woord. Eerst dan dient de zaak duidelijk en klaar omschreven; wat is die Vereeniging, wat bedoelt zij, hoe werkt zij? Vervolgens beschouwen wij de gevaren die men somtijds tegen haar oppert.

I.

De ST. JOSEPH'S GEZELLEN-VEREENIGING, dit is in het kort hare geschiedenis, dankt haar bestaan aan zekeren Duitschen Priester, KOLPING genaamd, die vroeger zelf handwerksgezel, en dus te beter bekend met de groote gevaren aan dien stand verbonden, ten jare 1846 op het denkbeeld kwam, eene Vereeniging in te stellen ten doel hebbende den handwerksgezel tegen de menigvuldige, hem overal omringende gevaren te behoeden. Gods zegen rustte op deze poging. Duitschlands Bisschoppen gaven hunnen steun aan dit schoone werk, en Paus PIUS IX Z. G. gaf, door veelvuldige blijken van liefde en onderscheiding jegens den eenvoudigen KOLPING, ook tevens bewijzen van zijne bijzondere ingenomenheid met deze gewichtige onderneming. En mogen wij niet evenzeer ditzelfde van onzen tegenwoordigen Paus LEO XIII zeggen? Immers zijne woorden, niet lang na zijne troonsbestijging ten gunste der werklieden vereenigingen gesproken, mag de ST. JOSEPH'S GEZELLEN-VEREENIGING bij voorkeur als tot zich gericht beschouwen, doordien zij, als eene kerkelijke instelling, ook bijzonder op kerkelijke aanbeveling mag hopen. Deze zaak nu destijds door hooge bescherming gesteund, behoort thans, meer nog dan toenmaals, met alle kracht te worden bevorderd. Ik zeg *thans* meer nog dan toenmaals. Zeker, 't waren booze dagen, die de vreeselijke omwenteling dier jaren voorbereidden; wat het jaar 48 vooral baarde, strekt daarvan genoeg ten bewijze. Maar toch, de toestand der wereld, der maatschappij is er zeer op verergerd; het is thans dezelfde oorzaak, maar, door den voortgang, veel erger in hare gevolgen. De sedert 1789 van God

en van elken band zoogenaamd vrijgemaakte mensch, is in het kwaad van kind een reus geworden. Verschrikkelijk zijn de gevolgen die dagelijks uit de eens gestelde beginselen worden getrokken. Gewis, kwaad, zedebederf, goddeloosheid, (men brengt dit dikwijls ter geruststelling bij) hebben altijd bestaan. Maar dat waren feiten, die de dader altijd zelf in zijn binnenste moest veroordeelen, want kwaad bleef voor de in- en uitwendige rechtbank, dat is de openbare meening, altijd kwaad. Maar thans niet zoo. 't Is bij voorkeur het werk der negentiende eeuw, de vrucht door de achttiende gebaar, tot volkomen wasdom te brengen. En die vrucht was de mensch zonder God en zonder eenigen anderen band. Want al loochent niet elk driest weg het bestaan van God, men maakt zich er zulk een, die met betrekking tot den mensch hier op aarde gelijk staat met diens verloochening. Want wat is een God, die bij alles past, die alles toelaat, wien men eene liefde leent, die zelfs de grootste goddeloosheid billijkt; wien men alle zijne volmaaktheden ontnemt, om hem een goedheid te laten die denzelfden zegen over heeft voor deugd en ondeugd, voor licht en duisternis, voor den engel der reinheid en voor den duivel der boosheid? Wat is een God die den mensch slechts voor het aardsche schiep, hem het aardsch genot als zijn aas toewerpt, en hem door geene enkele hoogere belofte tot boven het dier verheft? Waar *dat* beginsel wordt, wat zin hebben dan nog de woorden van deugd en zedelijkheid? Ben ik hier voor het aardsche geschapen, is aardsch genot, naar mijn hartelust gesmaakt, mijn deel, geschiedt mij dan geen onrecht, word ik niet in mijne vrijheid, het aandeel mijner aardsche erfenis belemmerd, als men mij door godsdienstige voorschriften, door maatschappelijke instellingen tot zoogenaamde deugd en plichtsbetrachting wil geleiden? Is niet elke band, door godsdienst of wet gelegd, eene aanranding mijner vrijheid, eene met alle kracht te weren dwingelandij? Van zulke beginselen nu, veel

breeder ontwikkeld, gaan de mannen onzer 19e eeuw, communisten, socialisten, radicalen uit. En dat zijn nu geen theoriën van vroegere wijsgeeren, die zulke punten met elkander in hun studeervertrek bepleitten, neen het zijn beginselen waarop men afbreken wil wat is, stichten wat niet is; waardoor men den mensch, gelijk men het noemt, tot zijne volkomene ontwikkeling wil brengen, eene nieuwe maatschappelijke orde wil stichten. Maatschappijen stichten, men doet dit niet door enkelen, maar door velen, door de menigte, door de massa. De massa is het volk, is de handwerkstand, zijn die lieden, die de kern, het leven onzer maatschappij zijn. Dit heeft tot begrip gebracht, dat zulke theoriën en beginselen niet tot de meer ervarenen, tot eenig genootschap behoorden, neen, zij moeten het aandeel, het domein der menigte worden; de massa moet worden bewerkt, om door elk middel, des needs door kracht en geweld, de eenmaal aangenomen theorie tot praktijk te maken. Zoo ontstonden ook voor den werkman genootschappen, vereenigingen, bonden, waardoor men de menigte door de hechtste banden aaneengestremgeld, tot de doorvoering dier beginselen, tot een vaardig werktuig maakte. En wat die menigte, in dolle drift voortgezweept, vermag, de geschiedenis dezer eeuw, der laatste jaren heeft het geleerd, en doet voor de toekomst nog erger vreezen. En georganiseerd zijn ze, die duistere helen, waaruit de vorming, de leidiug der zaak, het wachtwoord voor alles opdoemt. Ongemerkt werd menigeen, voor de beginselen ten minste gewonnen, voordat hij zelf het gevaar voorzag waarin hij komen kon. Op werkplaatsen, in herbergen, volksvereenigingen, volkslezingen enz. worden de beginselen als een verderfelijk zaad uitgestrooid, dat eenmaal opgenomen in geesten en harten, als het verderfelijkst onkruid ontkiemd, tot wasdom komt, vrucht voortbrengt en zich voortplant op de schrikbarende wijze. Onder eenig nuttig, maatschappelijk voorwendsel treedt men toe tot eene vereeniging,

eenen werkliedenbond, een genootschap, en daar wordt ongemerkt nog breeder ontwikkeld, wat eenmaal in de ziel was opgenomen, en wordt men rijper gemaakt om in een broederlijken bond zich pal te zetten tegen wat, zoo men het noemt, de natuurlijke rechten des menschen aanrandt. Ziedaar, eene flauwe, zeer onvolledige schets van het vreeselijk ingrijpend kwaad, dat in onze maatschappij voortwoedt. Kan en moet er dan niets gedaan worden om den voortspoedenden stroom des kwaads te stuiten? Moeten, wien orde lief is, geduldig toezien, dat de grond onder hunne voeten wordt ontgraven? Moet het kwaad gekeerd, van waar moet dat keeren komen? Veel reeds is er beproefd. Wat is er het volk al als lokaas voorgeworpen, lokaas van allerhande zoogenaamde ontwikkeling of uitspanning, of hoe men het ook noeme, en wat heeft alles gebaat? Niets. En dit is, omdat men het redmiddel niet zoekt, waar het te vinden is. Alleen de Katholieke Kerk, zij, die eens de maatschappij van het heidendom, andermaal van het barbarisme verlost, zij de stichtster der maatschappij, zij alleen kan ook haar reddende engel zijn. En dat is ook hare roeping. Niet enkel binnen hare tempelwanden waar binnen men haar nog gedooft, neen, maar ook in het open veld daar buiten, daar is haar domein. Niet door slaafsche vrees, niet door de banden, door vreeselijke eeden en toewijdingen gelegd, neen door de overtuiging harer zuivere, uit haar eeuwig Evangelie geputte leer zal zij redding en herschepping brengen. Zij toch alleen is het, die nooit een beginsel opgeeft; zij, niet de uitvindster maar alleen de bewaarster der haar van boven toevertrouwde eeuwige leer, zij mag nooit toelaten dat slechts het geringste der wet verloren gaat. En die wet geeft Gode, wat God behoort, stelt den mensch op zijne ware hem toebehoorende plaats. Geen leer heeft ooit den mensch zooveel gemaakt als de hare. Bij haar is geen onderscheid of aanneming van personen. Bij haar zijn grooten en kleinen, geleerden en

ongeletterden, de veelvermogende meester en de allesbehoevende dienaar, zijn zij allen gelijk, omdat zij allen verlost en dat is geheel vrijen zijn in Christus Jesus. Maar toch leert zij met haren Meester onderdanigheid aan de bestaande machten. De heilige vrijheid der kinderen Gods wordt door de Christelijk gedragen onderdanigheid niet te niet gedaan. En of de Caesar een dwingeland is, die regeert, en of de meester ontaard zijn meesterschap door afpersing onteert, voor hem staat geschreven: geeft den Caesar wat des Caesar's is. Zij, die vrijmoedige leeraarster der waarheid, zij vindt voor allen vermaning, onderrichting, bestraffing in haar Evangelie. En met dat Evangelie in de hand treedt zij even vrijmoedig voor den troon van den vorst, als in de stulp des daglooners; want het is niet haar woord dat zij daaruit leeraart, maar van Hem, die haar zond. Met dat Evangelie en met niets anders gewapend moet zij de maatschappij terugvoeren van den rand des afgronds. De Priester dan, haar afgevaardigde, haar bedienaar, hij, met haar zegel, neen zeggen wij liever met het onuitwisbaar zegel haars Meesters geteekend, heeft de verheven roeping, om, gelijk PAULUS aan TIMOTHEUS schreef, het woord te prediken, ter gelegener en ongelegener tijde, aan te houden, te wederleggen, te smeeken, te bestraffen in alle langmoedigheid en leering. Hij hebbe waakzaam te zijn, in alles te lijden, het werk te doen eens Evangelist, zijne bediening te vervullen. Vervult hij die, dan volbrengt hij de zending der H. Kerk, en werkt hij mede aan de herschepping des aardrijks. De Kerk geleid door Gods geest, die met haar is tot de voleinding der tijden, weet altijd het juiste en geschikte middel ter bereiking van haar doel. Zij, altijd oud door eeuwenoude ondervinding, altijd jong door eeuwig jeugdige kracht, zij kent de behoefte des tijds en verzuimt niets om in die behoefte te voorzien. Door den geest des kwaads wordt op de menigte gewerkt, zij wordt bijeengebracht om als een aaneengesloten

phalanx den storm tegen het goede te wagen. Maar zij heeft dien storm voorzien, en zij heeft ook hare gelederen in slagorde om zich tegen den aanval der hel te verweren. Zij plaatst de massa tegenover de massa, leger tegenover leger. Dat is duidelijk tegenwoordig haar streven. Dat toont zij door die menigte Congregatiën en Broederschappen waardoor zij, zij het alleen op zuiver geestelijk gebied, door de godsvrucht van duizenden te gelijk, de siddering jaagt door de gelederen der hel. Zoo doet zij evenzeer op Christelijk maatschappelijk gebied; ook daar brengt zij tegenover die ontelbare genootschappen, vereenigingen en bonden, ook de haren bijeen, om in het goede te winnen, wat daar ginder in het kwade wordt gedaan. Zulk eene Vereeniging nu is, onder zoovelen van dien aard, de ST. JOSEPH'S GEZELLEN-VEREENIGING waarover wij spreken. Daar ook is de Priester de man die optreedt; Priester zijn is een eerste vereischte voor zijn verheven werk, dat is de grondslag, de kern tevens der zaak, en als Priester sticht hij een Christelijk maatschappelijk gezin, waarvan hij de vader is, de jongelingschap van den handwerkstand de kinderen zijn. Als vader treedt hij daar op, en als vader biedt hij zich der jongelingschap aan om haar door de moeilijke, gevaarvolle paden des levens den weg te wijzen. Hij, de man van studie en ondervinding tevens, hij kent en ziet het gevaar, waar het dreigend nadert; hij, de man door hemelsch karakter geteekend, met goddelijke zending en dus ook kracht bedeed, hij staat pal waar het gevaar het hevigst dreigt. Hij dus kan vader, dat is leeraar, gids, licht en steun zijn voor de jeugd, die te midden des gevaars zoo vaak nog zelf het gevaar niet ziet. Met vaderlijke goedheid en liefde dan, geheel onbaatzuchtig en zich zelve vergetende, wijst hij haar van waar de stormen komen; hij toont haar de middelen die te bezweren, en blijft haar terzijde met vaderlijke hulp te midden van den nijpendsten nood. En dat verwacht, dat wil men van hem.

Stel aan het hoofd van dergelijke vereenigingen leeken, dan zal wellicht voor een oogenblik de vlucht daarvan hoog zijn, maar op den duur houden zij geen stand. Hoe best het ook meenende, die leek heeft geene zending, geene bekrachtiging voor zijn woord. Wie heeft U, zoo spreekt de vrijheidszucht in des jongelings gemoed, wie heeft u aangesteld als rechter over mij? Maar treedt de Priester op om als vader te richten, dan erkent men terstond zijn karakter, het zegel zijner zending, en het geloovig hart spreekt in oprechtheid: van U is dit te dragen, want daartoe zijt gij gekomen. In de Vereeniging dan treedt de Priester op als een vader in zijn gezin, en bestiert dit ook op eene geheel vaderlijke wijze. Vooreerst door onderrichting. Daarom wordt op Zon- en feestdagen door den Priester-President eene toespraak gehouden. Deze toespraak is geen preek, geen catechetisch onderricht, het is den jongeling de levenswijsheid geleerd. Hij wordt onderricht in de gevaren van onzen tijd; hij leert waar deze bijzonder voor hem schuilen; hoe de omgang met vrienden en gelijken, het noodzakelijk verkeer in ambacht of betrekking, waar de aanraking met tegenovergestelde gevoelens onvermijdelijk is, voor hem een reeks gevaren kan bevatten, in een woord hij wijst hem in die peillooze diepte, waarin zoo menigeen vóór hem verzonk, en waarin eene wereld vol verleiding, vol verderfelijke beginselen, hem insgelijks wil medeslepen. Huiselijke, maatschappelijke, godsdienstige plichten, zij zijn allen het onderwerp van 's Priesters vaderlijk onderricht. Ten anderen door waakzaamheid. Hij verliest de zijnen nooit uit het oog; hoe zij zich in de wereld gedragen, met wien zij omgaan, waar zij komen, blijft het voorwerp zijner voortdurende waakzaamheid, en nooit verzuimt hij met vaderlijke goedheid te vermanen, en te berispen met alle langmoedigheid en leering. Vervolgens, hij is vader van het gezin; hij werkt niet voor eene, maar voor allen, en wel zoo voor allen, dat zij elkander te zamen als een beschouwen.

Niet de onderrichting, gelijktijdig door allen gehoord, maar die opgenomen in aller broederlijke harten te zamen, maakt de kracht zijns arbeids uit. Dat dus is zijn aanhoudend streven, broederlijken geest en zin aan te kweken, één hart en ééne ziel in allen te brengen. Nog meer. Niet alleen inwendig maar ook uiterlijk moet zijne werking blijken. Zij moeten het kenmerk des huisgezins dragen. Zij moeten in voorkomen, kleeding, manieren en vormen toonen, dat zij niet opgevoed worden gelijk anderen. Netheid, beschaving, besef hunner eigenwaarde zonder trotschheid, moet in hun verkeer in de wereld uitschitteren. In de wereld immers leeren zij verwaandheid en overmoed. Daar leeren zij dat wie boven hen is, hen met verachting beschouwt, omdat zij slechts werkman zijn; dat denkbeeld eenmaal opgenomen in de ziel, sticht daar verbittering, afgekeerdheid, haat, opgeblazenheid en alles verachtenden en trotserenden hoogmoed. Hier leeren zij dat zij veel zijn, dat zij een edelen trots mogen dragen op hun stand, dat de maatschappij door den handwerkstand leeft, en dat wie verstandig denkt, dien wel bekleed, met achting en zorg omgeeft. Dat geeft gevoel van eigenwaarde, dat spreekt moed in het hart, dat vervult de vurige jongelingsziel met edele drift. De wereld staat voor hem open; wat anderen vermochten, waarom zou hij het niet kunnen; zoovelen hebben door toeleg, vlijt, spaarzaamheid en onverdroten streven, zich eene betere plaats in de maatschappij verzekerd; zoovelen begonnen met niets dan hun vlijt en goeden wil, en die wil werd bekroond met een heerlijken zegen. Dat pogen zegt reeds veel. Niet ieder mag het gelukken, maar den wijzen zij het genoeg, naar het beste te hebben gestreefd. Zuinigheid, spaarzaamheid, zorg voor het noodige, vermijden van het onnoodige, vooral overtollige verteering en verkwisting in het spel, worden als onontbeerlijke zaken voor den vooruitgang des jongelings aangeprezen. Wie in het kleine getrouw is, zal het ook in het

grootte wezen; wie het geringe bewaart, wordt het grootte waardig. Nooit, dan door blind geluk, werd iemand groot, die zich het geringe en weinige niet waardig toonde. En grootheid geeft het nooit, wat door blind geluk verkregen is.

De omgang eindelijk van den Priester moet heilzaam op het gemoed des jongelings werken. Hoe beschrijft dikwijls de wereld den Priester? Slechte lectuur geeft het te lezen, ook de gesprekken op werkplaatsen en elders over den Priester gehouden, hebben het hem geleerd, welke verkeerde oordeelvellingen men over den Priester uitspreekt. En wat vindt hij hier? Den vader vol liefde, vol goedheid, vol zelfverloochening, vol lijdzaamheid. De man, hem geschetst als vol hoogmoed, eigenwaan, geringachting voor wie minder is, wijdt zich geheel onbaatzuchtig aan zijne vorming, en daalt geheel tot zijne behoefte af. Dat voorbeeld, het kan niet anders, veredelt van zelf zijn hart en zijne manieren. Ruwheden in woorden en handelingen, en verkeer met anderen worden als van zelf afgeleerd, en beschaafdere vormen aangenomen. Dat is het gevolg van het verkeer met den Priester-vader. Gelijk men van zelf bezoedeld wordt door het verkeer met het uitvaagsel der wereld, zoo wordt men ook verheven en geadeld door edeler omgang.

De grootte wijsheid des Priesters moet gelegen zijn in den aangename, vroolijken toon, dien hij aan de bijeenkomsten weet te geven. Slechts eene korte stonde komt men zijn woord hooren, doch eene langere tijdsruimte wordt aan het nuttig en genoegelijk verkeer gewijd. Dat verkeer zij vooreerst nuttig.

Voor wie daartoe tijd, lust en aanleg hebben, wordt door de week gelegenheid gegeven zich te oefenen in teekenen, vocale en instrumentale muziek, voordragen of in iets anders wat eene nuttige strekking voor het maatschappelijk leven heeft. Deze oefeningen worden zoo ingericht, dat zij, terwijl zij den jongeling naar geest en hart beschaven, hem tevens een paar

uren van uitspanning verschaffen. Wat hij in de Vereeniging aanleert, is ook haar eigendom. Hij oefent zich niet alleen voor zich zelve, maar vooral ook voor de broederschap. Wat dus door de week wordt geleerd, moet des zondags de uren van uitspanning in de Vereeniging veraangenamen en verheffen. Het langdurig samenzijn kon aanleiding worden tot te uitgestorte vroolijkheid, waarbij de nette, fatsoenlijke, beschaafde en broederlijke toon, die er heerscht, gevaar loopt verloren te gaan. Wordt dus de tijd der bijeenkomst door eenige letterkundige voordracht, door muziek en zang afgewisseld, dan is dit gevaar geheel weggenomen. Doch wat den eenen vermaakt, kan daartoe dikwijls den anderen niet dienen. Voor elk moet gelegenheid zijn er zijne uitspanning te vinden. Voor wie zich gaarne met een schuldeloos en onderhoudend spel bezighouden, mits dit niet hartstochtelijk worde gedaan, moet daartoe ook gelegenheid wezen. Dezen wederom vinden vermaak in lezen; voor hen zijn boeken, dag- en weekbladen, maandschriften enz. aanwezig; anderen zoeken aangenaam, gezellig en nuttig onderhoud, en vinden dit in die vele medeleden, die dikwijls met hen hetzelfde vak of ambacht uitoefenen, die voor hen soms nuttige meesters of helpers worden. Het gebruik van geestrijke vochten wordt nimmer veroorloofd, doch eene onschadelijke verversching als bier, koffie, chocolade enz., mag en kan er, tegen eene geringe vergoeding genoten worden, doch niemand is ooit verplicht daarvan gebruik te maken. Het bestuur mag in het verbruik der ververschingen geen middel voor het onderhoud of bestaan der Vereeniging zoeken. Zoodra dit het geval zou zijn, zou men de vertering moeten aanmoedigen en bevorderen, wat niet anders dan hoogst nadeelig voor de gezellen zou werken. Op deze wijze nu regelt de priester (en hierin wordt hij door het hem terzijde staande bestuur krachtdadig geholpen) het huisgezin der Vereeniging; zoo vergadert hij allen als zijne kinderen om zich, zoo brengt hij broederlijkheid, liefde

en eensgezindheid onder hen, en maakt hij, dat zij, aldus te nauwer aan elkander verbonden, ook te vatbaarder en geschikter voor zijne leiding worden. Dat maakt ook dat zij zich in de Vereeniging te huis, op hunne plaats gevoelen. Gewoonten en manieren aan herbergen en bierhuizen eigen, worden met alle zorg geweerd; zoodat de gezelschapsgenoot, zoo hij er komt, zich als vreemdeling en niet op zijne plaats gevoelt. Daar is hij onder vreemden, hier onder de zijnen; daar staat hij op eens anders grond, hier aan zijn eigen huiselijken haard; dit huis behoort hem geheel, en waar en bij wien hij er zich beweegt, daar is hij ten zijnen. Opdat de Priester altijd zijn standpunt kunne bewaren, en de gezellen tevens eene wederkeerige ondergeschiktheid leeren, wordt hij in die vele huiselijke bemoeiingen, door een bepaald getal, uit de Broederschap gekozen, Commissarissen geholpen en vervangen. Aan het hoofd dezer staat de Senior, die een betrekkelijk groot gezag heeft, en in de leiding der bijeenkomsten, in de afwezigheid des Priesters, diens plaats bekleedt. Door de overige Commissarissen geholpen, voorziet hij in de huiselijke benoodigdheden, en verstrekt hij aan elk wat hij begeert of verlangt. Deze superioriteit, altijd ondergeschikt aan die des Priesters, heeft ook, zoo ik zeide, deze heilzame strekking, dat de gezellen ook gemakkelijk zekere ondergeschiktheid aan hunne gelijken leeren, en genen begrijpen dat wat zij meer zijn, zij dit slechts ten dienste der Broederschap zijn, gedachtig aan het woord: „wie onder u de eerste is, die zij aller dienaar.”

Dit is nu in 't kort de Gezellen-Vereeniging beschreven, de lezer oordeele uit deze naar waarheid gegeven schets, of zulk eene instelling ook heilzaam voor de jongelingschap werken kan.

Gewis, ook bezwaren kan men inbrengen tegen deze nuttige instelling; wij zien dus nog ten andere wat tegen haar wel eens wordt opgeworpen.

II

Ten eerste dan doet zich de vraag op: Behoort de leiding der jongelingschap niet eerder en beter tot de roeping der Priesters van de verschillende Parochiën? Kan, wat een Priester-president der Vereeniging doet, niet evenzeer door de Parochie-geestelijken gedaan worden? Wordt door zulk eene Vereeniging de jongelingschap niet aan de gewone geestelijken onttrokken, van hen vervreemd en onder den invloed van anderen gebracht?

De leiding die de jeugd behoeft is tweevoudig: zij is inwendig en uitwendig; dat is, zij heeft betrekking op het inwendige en op het uitwendige leven. De inwendige is de leiding en het bestuur der gewetens, en deze behoort wel degelijk aan de gewone Parochie-geestelijken, en zeer verkeerd zou het zijn, indien een President der Vereeniging zich in die leiding wilde indringen. Als President is voor hem het tegendeel oneindig verkieselijker. Hij mag nooit den schijn op zich laden, dat hij, door de kennis in den biechtstoel verkregen, geleid, onder de gezellen werke. Hoe minder hij van het inwendige van verschillende leden weet, des te vrijer is hij in zijne handeling. Zijne kennis van het inwendige, moet hij verkrijgen langs den uitwendigen weg, en dan kan hij zeker, maar als President, niet als biechtvader, ook voor de inwendige leiding heilzaam werken. Wie zich dus niet geheel uit eigen beweging onder zijn geestelijke leiding plaatst, moet daartoe ook onder geen enkel voorwendsel aangezocht worden. Wie integendeel vroeger onder zijne leiding, nu als lid der Vereeniging een anderen zielbestierder kiest, moet daartoe algeheele vrijheid behouden, en zeer onverstandig en gevaarlijk zou het zijn, dienaangaande rechtstreeks of zijdelings zich gevoelig te toonen. Onverstandig, omdat het zou zijn zijn eigen werk vernietigen. Het heil der jongelingschap is immers zijn doel. Doch dat wordt niet bereikt

zonder vrijheid, en vooral die vrijheid, die den mensch het naast aan het hart ligt, die namelijk des gewetens. Gewetensdwang is de ergste dwingelandij; daartegen komt het vrijheidlievend hart in opstand, en ontrekt zich aan wie dat eigendom aanrandt. Ook gevaarlijk en hoogst gevaarlijk zou het wezen. Wie uit menschelijk opzicht en zelfzuchtige redenen zich aan het geestelijk bestuur des Presidents onderwierp, zou grootelijks in gevaar komen, door onoprechtheid, terughoudendheid en geveinsdheid in die zaken, waar het tegenovergestelde ten zeerste wordt verlangd, de hoogste en heiligste belangen zijner ziel te schaden. En waarlijk, dat gevaar is voor ieder nabij. Zelfs voor den Priester, wien men vroeger zonder schroom zijn geweten openbaarde, vermits men zelden of nooit met hem buitendien in aanraking kwam, kan men, nu door eenen geheel anderen omgang, door met hem als President in een bijzonder huiselijke aanraking te komen, eene soort van vreesachtigheid, terughoudendheid ontwaren, die aan de vrije uiting en openbaring des gewetens hoogst schadelijk is. Dat is eene reden waarom de jongeling niet aan zijne gewone Priesters moet onttrokken worden. Doch buitendien is het nuttig dat zij bij hen bekend blijven. Er bestaan zoovele betrekkingen, als van huiselijken aard, van de ouders tegenover de kinderen, van de huisgenooten onderling, van den jongeling en haar, die hij eenmaal zijne vrouw hoopt te noemen enz., waarbij de bekendheid des Priesters met hem, gelijk met zijne overige betrekkingen, hoogst heilzaam, zelfs noodzakelijk is.

Doch als wij hier spreken over de uitwendige leiding, dan bedoelen wij die, welke wij boven beschreven, namelijk de christelijk-maatschappelijke, zooals de Vereeniging die geeft, en deze zeker kan minder gevoegelijk door de gewone Priesters gegeven worden. Eerstens is het onmogelijk, vooral in grootere plaatsen, dat de Priesters, om zoo te zeggen, eigen en familiair met alle jongelieden bekend zijn. Daartoe zou een

meer menigvuldige en vrije omgang vereischt worden, die over het algemeen onmogelijk is. Menig jongeling komt nooit of zelden met zijn Priester in aanraking dan in den biechtstoel; daar worden de op het geweten betrekking hebbende zaken behandeld, die dikwijls te veel tijd vereischen, om nog daar over maatschappelijke te spreken. Soms kan de gewetensleiding daartoe zijdelings aanleiding geven, maar dan ook wordt er slechts in 't voorbijgaan over gehandeld. En dan nog, hoe zelden komt de jongeling *daar* met den Priester in aanraking. Veelal niet meer dan hij zelf verlangt, menigmaal maar enkele malen in het jaar. En toch dan is die leiding zuiver individueel. Daar spreekt de Priester met hem, over hem alleen; daar brengt hij niet velen tot elkander, daar geeft hij dus geene algemeene leiding, daar werkt hij niet op de menigte om haar in eenen band te omsluiten. 't Is dus duidelijk, de werking van Biechtvader en President zijn van zeer verschillenden aard, en daardoor juist, bij eene wenschelijke overeenstemming, te beter geschikt, opdat ieder binnen zijne grenzen aan het heil des jongelings werke.

Eene tweede en zeer gewichtige vraag is deze: Maakt deze, gelijk vele andere vereenigingen, de jeugd niet uithuizig? Wordt zij daardoor niet van den huiselijken haard vervreemd?

De huiselijke haard, zeker, hij moet het grootste geluk van den mensch uitmaken. Doch er wordt nog al veel gevorderd, opdat hij dat geluk verschaffe. Hij behoort immers aan de eischen en behoeften van het hart te voldoen. Er moet een zeker vuur aan dien haard wezen, dat er het leven aan geeft. Dat leven nu, het is de wijsheid, de goedheid, de liefde, de eensgezindheid, de onderwerping, de tevredenheid, de vroolijheid. Die eigenschappen moeten de betrekkingen tusschen ouders en kinderen, tusschen de huisgenooten onderling kenmerken. Ontbreken zij geheel of ten deele, dan ontbreekt het vuur aan dien haard; hij is dood, akelig en kil, en brengt verwijdering

onder hen, die zich anders er rond moesten scharen. En in hoe weinige gezinnen, de ondervinding leert het, worden die huiselijke deugden gevonden. Zeker ligt het grootendeels aan de ouders, op welke wijze namelijk zij hun gezin hebben ingericht. Veronderstellen wij in de ouders den besten wil, dan nog hebben zij daarmede de wijsheid niet, die daartoe vereischt wordt. Wijsheid bij de ouders, het is een allerzinnigst woord. Bij hoe weinigen wordt zij gevonden? Hoevelen zijn nooit wijs geworden, doordien zij nooit hebben geleerd, als meenden zij, toen zij hun gezin stichtten, dat zij de wijsheid tot erfdeel hadden. Wijsheid (wij spreken hier natuurlijk van levenswijsheid) verkrijgt men door een open oog voor alles, maar bijzonder voor zich zelf. Voor zich zelf, wie heeft het? Voor zijne kinderen, bij hoe weinigen wordt het gevonden? Bij de meeste ouders staat het vast, dat hunne kinderen niet zijn gelijk die van anderen, om geene andere reden, dan omdat het de hunnen zijn. Wat zien zij veel van anderen, wat zijn zij blind voor de hunnen! Wat kunnen zij juist het gevaar berekenen dat anderen zullen ontmoeten, waarvoor zij nooit voor de hunnen vreezen! Al zien zij dikwijls later duidelijk en klaar de afwijkingen hunner kinderen, wat zijn zij vindingrijk om ze voor zich zelf, nog meer voor anderen te verschoonen! Maar hoeveel wijsheid missen zij bij gebrek van wereldkennis? Zij kennen wel die algemeene gevaren die de jeugd omringen, en geraken hunne kinderen aan drank, spel en zingenot verslaafd, dan weten zij zeer goed, dat dit groote afwijkingen zijn. Maar dit zijn en blijven voor hen feiten; het zijn zoo de algemeene gevaren der jeugd; wie wist altijd behouden die klippen om te zeilen. Maar die bijzondere aan den tijdgeest eigene gevaren, zooals wij zoeven beschreven, zij kennen ze bijna niet, of slechts bij naam, en meenen aan hunnen plicht ten volle voldaan te hebben, als zij in algemeene termen hunne kinderen tot voorzichtigheid en waakzaamheid aansporen. En

wie nu maar het best zich weet te verbergen en den uiterlijken schijn te behouden, is ook het geschiktst, om zijne ouders in slaap te wiegen. Één voorbeeld zij genoeg. Een jongeling gedraagt zich uiterlijk zeer geregeld; hij is uiterst bezorgd voor het behouden van den schijn, nooit heeft hij zich door iets verdacht gemaakt, nimmer komt hij te laat of ongeregeld te huis, nooit verneemt men dat hij zich in gevaarlijke gezelschappen of verkeerde plaatsen ophoudt; hij is letterlijk een model. En wat dit model voltooit, is, dat hij zijnen ledigen tijd doorbrengt met lezen. Hij leest ontzaggelijk veel, hij is dan ook buitengewoon verstandig; er is niets, waarover hij niet kan medespreken, ja zelfs eene duidelijke verklaring en opheldering geven. Hij is ernstig en diepdenkend, en zeer beslist in zijne woorden. Dat is eene lofspraak van ouders. Welk gehalte van lectuur hem dikwijls halve nachten bezig houdt, daarover denken zij nooit na. Dat zijne wijsheid niets is dan waanwijsheid, dat die ernst en diepdenkendheid niets is dan zwartgalligheid, afkeer van de werkelijkheid, haat tegen bestaande toestanden, dat dit alles de vrucht is van het lezen van verderfelijke boeken, en deze voor hem veel gevaarlijker zijn dan het gevaarlijke gezelschap, dat is nog nooit in hunne gedachten opgekomen. Wat kan zulk een geest en hart reeds diep bedorven zijn, zonder dat het nog iemand vermoedt. Doch niet alleen de wijsheid, maar ook de goede wil ontbreekt dikwijls bij de ouders.

Goede wil moet natuurlijk blijken, en die kan door niets krachtadiger blijken dan door het voorbeeld. Wat baten van de zijde der ouders woorden, als daden ontbreken. 't Zijn immers juist de voorbeelden die trekken. Wil men een zoon boeien aan den huiselijken haard, dan moet hij daar vooral liefde, eensgezindheid en eendracht vinden; hij moet er, in recht huiselijken geest, zijnen vader ontmoeten; ik zeg in huiselijken geest, dat wil zeggen: de vader moet juist door zijn

vaderlijke wijze van omgaan het middenpunt van het gansche gezin uitmaken; hij moet er het eerste gezocht, naar hem het meest gezien, door hem het ledige aangevuld worden. Zoo moest het zijn. Doch wie ondervinding heeft in de wereld, weet dat het zoo niet is. Het is eene schoone spreuk: de kinderen behooren om hunne ouders te huis; niets meer. Men veronderstelt in de ouders te veel, wat zoo weinig wordt aangetroffen. En ware het nog slechts gemis aan goed voorbeeld, het was reeds veel, maar het stellige kwade voorbeeld dat de kinderen ontvangen, maakt dikwijls dat voor een aankomend jongeling de huiselijke haard de gevaarlijkste school is. Daar zien zij soms het geheel verkeerde gedrag der ouders. Oneenigheid, tweespalt, verkwisting, onmatigheid zijn veelal de huiselijke duivels, die daar hun verblijf hebben gevestigd en het nimmer verlaten.

Welnu, zou het nu zoo heilzaam, zoo gelukkig zijn aan dien huiselijken haard? Zou daar voor den jongeling zooveel levenswijsheid te vinden zijn? Integendeel; is de jongeling verstandig genoeg, doch hoe zelden gebeurt dit, dan kan dit kwade voorbeeld hem nuttig zijn in tegenovergestelden zin; hij kon zich spiegelen in het kwade, om daaruit voor de toekomst het goede te trekken.

Dan, bij hoevelen ontbreekt het met den besten wil, aan het vermogen, om jongelingen van dien leeftijd eenigermate aan huis te hechten. Men kan redeneren zooveel men wil, over het geluk en genoeg en dat men aan den huiselijken haard kan vinden. Het gaat velen gelijk Plato, die op een gouden lessenaar den lof der armoede beschreef. Zij, die te huis alle gemakken, alle overvloed, alle ruimte hebben, die zich niets behoeven te ontzeggen, maar alles veel beter ten hunnent kunnen genieten dan daar buiten, zij kunnen licht spreken over huiselijk genoeg. Wil men den handwerkstand dat huiselijk leven aanprijzen, dan zal men ook moeten toegeven,

dat het ten minste ook door iets, zij het slechts eene schaduw van wat goeuden genieten, worde opgeklaard. En hoe weinig is dat te vinden! Vooreerst, beschouwen wij slechts de woningen van den handwerksman in onze groote steden. Voor een betrekkelijk veel te hooge huur is voor hem naauwelijks zooveel woning te krijgen, dat in de noodzakelijkste behoefte kan voorzien worden. Niet veel meer dan één vertrek moet meestal voor een groot gezin, voor alle die benodigdheden dienen, waarvoor meer goeuden dikwijls aan een geheel huis nog niet meenen genoeg te hebben.

Komt men bij de beschouwing dier woningen niet van zelf op de gedachte, dat zij opzettelijk in zoo klein bestek zijn aangelegd, omdat ze voor het meerendeel toch voor de bewoners tot weinig meer dienen dan om te eten en te slapen. Daar zijn, vooral zelfs bij avondstonden, ook op Zondagen, zoovele bemoeiingen, dat men als het gezin immer bijeen is, de noodige ruimte niet heeft om alles naar behooren te doen. Letterlijk is men dikwijls elkander in den weg. Nu vorderen lieden met groote huizen, met overvloed en genot, die hunne eigene zonen onmogelijk te huis kunnen houden, dat de jongelui van den handwerkstand hun genoeg zoeken aan den huiselijken haard. Genoegen! wat middel heeft hij om zich dat te verschaffen? Zeker zij kennen de behoeften der vermogenden niet, en zij kunnen die ook missen; maar zich met niets een genoegelijken, onderhoudenden avond verschaffen, vermits èn bezigheid van het gezin, èn gemis aan stoffelijke middelen het onmogelijk maken, is toch wel de kunst der kunsten. Het is voor den werkman toch evenzeer Zondag als voor zijn patroon; ook voor hem is het de dag des Heeren, maar ook de dag van rust en herschepping. En nu zou een jongman, die de geheele week werkt, zelfs met genoeg werkt, Zondags den geheelen dag zich te huis zonder eenig genot moeten vervelen! Al bestond er geene andere reden voor de oprichting van dergelijke vereenigingen

als deze, dat men voorziet in een middel voor gepaste uitspanning om het gevaar voor het zoeken van eene ongepaste te weren.

Doch wat baat alle redenering? Wij staan nu eenmaal voor een feit: in onze groote steden is men *witkuisig*. In den gegoeden stand zendt men over het algemeen den jongen van ongeveer tien jaren naar de kostschool, om daar zijne opvoeding tot ongeveer zestien jaren te voltooien. In het begin is 't den knaap vreemd zoo jong buiten het ouderlijk huis te moeten leven, maar alles wordt gewoon, ook dit; hij groeit op in den vreemde, hecht zich daar aan personen en plaatsen, en komt later terug in zijn huis waaraan hij zich vroeg reeds ontwend had. Hij komt terug als de wereld hem begint aan te lachen, en niet zeer gewoon aan den ouderlijken haard, ziet hij steeds begeerig uit naar het vele dat daar buiten is te genieten.

In den werkmanstand gaat een jongen na het verlaten der school op een ambacht. Vroeg moet hij 's morgens de ouderlijke woning verlaten, keert daarin laat in den avond terug. Den tijd, dien hij van zijn dagwerk over heeft, vooral de winteravonden, moet hij besteden aan het bijwonen der lessen van academiën, avondschoolen, enz. Komt hij tot wat meer ontwikkelde leeftijd, dan wordt hij aangezocht tot een lidmaatschap van liedertafels, muziekverenigingen, rederijderskamers, enz., enz., alle zaken die 's avonds vrij laat eerst aanvangen, om omstreeks elf ure of nog later te eindigen. Hoeveel tijd brengt zulk een jongen of jongmensch te huis door? Wat doet hij er veel meer dan eten en slapen? Nu mag men zeggen dat deze zaken, allen of ten deele, noodzakelijk of hoogst nuttig zijn, wij willen ook veronderstellen dat dit werkelijk zoo is; toch blijft het waar, dat zij de gehechtheid aan het huiselijk leven niet bevorderen. Zij brengen nergens minder tijd door dan te huis. En nu zou men willen, dat diezelfde jongelieden die door de week nooit te huis zijn, schier een geheel Zondag

of zeggen wij slechts, een geheelen Zondagavond te huis bleven, waar zij over het algemeen geene uitspanning, maar met het oog op hunne veelvuldige uithuizigheid, slechts verveling vinden. Als wij dit zeggen, dan voere men ons niet tegen, dat men wel zeer aardige, nette huiselijke gezinnen kent, want dit mogen wij uitzonderingen, geen regel noemen. En om ons te overtuigen van het feit, hebbe men bij late avonden, ja nachtelijke uren de straten onzer groote steden te overblikken; hebbe men slechts een blik te werpen in de ontelbare herbergen, koffie- en bierhuizen, in de niet op te sommen inrichtingen van slecht of ten minste hoogst verdacht en zeer gevaarlijk vermaak. Met recht mag men zich verbazen, dat dergelijke huizen, bij de geringe verdienste van menig werkmán, door zoo ontzaggelijk veel personen worden bezocht. Nu komen wij tot de uithuizigheid waartoe gezellen-vereenigingen aanleiding geven.

Eerstens dan: niemand der gezellen is verplicht door de week het gezellenhuis te bezoeken. Deelneming aan de daar gehouden oefeningen is geheel vrij; de gelegenheid wordt ieder aanbevolen, niemand opgedrongen. Vervolgens: des Zondags wordt verlangd dat niemand zonder reden van de toespraak des Presidents afwezig blijve; daarin wordt de ziel geleid, gevormd, tot wat hij moet worden, een goed, eerlijk, fatsoenlijk, Christelijk werkmán. Te Rotterdam wordt die toespraak gehouden in het middaguur, en is er dus van die zijde geen reden van klagen over uithuizigheid, vermits men ten minste dien tijd algemeen eenige uitspanning neemt. Daardoor wordt het gevaar van het bezoeken van herbergen grootendeels geweerd, vooral daar men na de toespraak des Presidents, zich onder het gebruik eener verversching aan eenige uitspanning kan wijden.

Des avonds is tusschen acht en tien uur de tijd van uitspanning. Daarentrent geldt deze regel: de uitspanning is vooral een middel tot onderlinge verbroedering, daarom wordt verlangd dat men er niet voortdurend van verwijderd blijve; toch wordt

er niet gevorderd dat men er altijd aanwezig zij, ook gedurende den geheelen tijd der bijeenkomst verwijle. Wie meermalen *te huis* den avond onder de zijnen doorbrengt, is daarin volkomen vrij. Dus houdt men de gezellen voor: Een goed gezel heeft twee huizen, de ouderlijke woning en het Gezellenhuis. In beiden moet hij zich ook te huis gevoelen. Wie dus somtijds des avonds te huis blijft, doet zeer wel; doch wie toch uitgaat, die kome naar het Gezellenhuis. Daar is hij onder broeders en vrienden, daar heeft hij alles en meer nog, dan hij daar buiten gepast zou kunnen genieten, en daar zijn de groote gevaren geweerd, die hij daarbuiten schier overal ontmoet; daar kan hij voor zeer geringe vergoeding eene gepaste verversching genieten, maar blijft geheel vrij om ook zonder eenige vertering den avond in het huis door te brengen. Nimmer wordt daarop eenige aanmerking gemaakt.

Nu vraag ik den bevooroordeeldste: Is zulk een reglement eene aanleiding om jongelieden uithuizig te maken? Indien men elders op zulke wijze de Zondagavonden doorbracht, en op dat uur huiswaarts keerde, dan zouden zeer zeker onze straten zoo vol nachtelijk rumoer niet zijn, en menige herberg of bierhuis zou zich ten koste des voor den jongeling zoo noodigen pennings niet verrijken. Zou men, de Vereeniging aldus beschouwd, wel verre van omtrent haar over de bevordering van uithuizigheid te klagen, haar niet veeleer met alle krachten behooren te steunen, omdat nergens de liefde en eerbied voor den huiselijken haard meer wordt aangekweekt?

Een ander bezwaar tegen de Vereeniging is, dat men haar noemt eene vreemde plant. In Duitschland, zegt men, is de handwerksman gewoon op zijn ambacht te reizen; voor die reizende werklieden nu, heeft KOLPING deze Vereeniging gesticht. Dit is de zaak verkeerd voorgesteld. Dit was ééne, niet de eenige van KOLPING's redenen; ook om dezen niet alleen heeft hij haar gesticht. Dit blijkt vooreerst uit de

Algemeene Statuten, die zooveel als de grondwet der Vereeniging zijn, en die bij KOLPING's leven op verschillende vergaderingen, zooals in 1850, 51, 53, 54 en 58 zijn goedgekeurd. In deze Statuten nu, wordt daarvan met geen enkel woord gewaagd. Ten anderen blijkt dit daaruit, dat bij zijn leven ook vele niet-reizende werklieden er het lidmaatschap van verkregen. Vervolgens dat nu nog voortdurend in Duitschland het grootere gedeelte geene reizende werklieden zijn, maar veeleer die een vaste bestemming hebben, en in de plaatselijke vereenigingen er de kern van zijn; ware dit zijn eenig doel geweest, hij zou voor een zeer groot deel der Duitsche werklieden een nutteloos werk hebben verricht, omdat zeer velen hunne fortuin, of ook de volmaking in hun vak, buiten Duitschland zoeken. Doch al ware het ook KOLPING's doel geweest, wat doet het ter zake? Hier is de vraag: hoe beantwoordt deze Vereeniging aan de behoefte van den tegenwoordigen tijd? Sinds KOLPING's dood zijn nu reeds vele jaren verlopen; hoezeer is in dien tijd het kwaad, en de inwerking daarvan op de menigte, op schrikbarende wijze toegenomen! Er gaat schier geen dag voorbij, dat de bladen niet melden door welke duidelijke feiten de overmacht der menigte toeneemt, over hoeveel kracht van die zijde wordt beschikt.

Laat nu KOLPING geen ander doel gehad hebben dan te zorgen voor den reizenden werkman, wat belet dan nog zijn zoo goed georganiseerd werk aan andere behoeften dienstbaar te maken, vooral daar genoemde Algemeene Statuten er zich uitmuntend voor leenen? En vindt men niet elders hetzelfde onder een anderen naam? Wie heeft niet gehoord van de „Cercles ouvriers” in Frankrijk, van het goed, dat zij daar onder den werkmansstand stichten, en de krachtadige medewerking die zij van de hoogste en aanzienlijkste mannen genieten?

Men zegge niet: In ons rustig vaderland hebben wij zulke gevaren als elders niet te vreezen. Hebben niet de congressen

der internationale, ook in ons land gehouden, waaraan ook Nederlanders deelnamen, het tegendeel bewezen? Te recht mogen wij als regel aannemen: wat elders is, komt ook bij ons, doch het komt langzaam en zeker. Evenmin zegge men: hetzij toegegeven dat dergelijke vereenigingen als deze nuttig kunnen zijn in groote steden, doch in kleinere zouden zij niet heilzaam werken, wijl daar de menschen huiselijk zijn. Doch ook in kleinere plaatsen wroet het kwaad; daar ook maakt het socialisme propaganda; daar moge men huiselijk zijn, men kan er andere ondeugden hebben, vooral die van het veelvuldig lezen van gevaarlijke, verderfelijke beginselen verspreidende boeken. Een burger behoort meer deugden te hebben dan de huiselijkheid, en niet alles moet daaraan ten offer worden gebracht. In die kleinere plaatsen kan men misschien de **ST. JOSEPHS-VEREENIGING**, die aan deze verwant is, met meer vrucht oprichten. Deze, zijnde meer gelijk aan de Cercles van Frankrijk, neemt ook gehuwden als gewone leden aan. Is het uur van tien voor kleinere plaatsen te laat, men stelle het zoo vroeg men verkiest, het is een huiselijk reglement.

Men vraagt ten slotte: kan zulk eene Vereeniging geene aanleiding worden voor misbruiken? Aanleiding, wie zal het betwisten? Oorzaak? zeker niet. Oorzaak niet; vermits hare statuten en bepalingen, de eenheid van hoofd de Priester, de buitengewone zorg en waakzaamheid tot wering van misbruiken steeds naar het goede streven. Zal immers iets oorzaak zijn, dan moet het de kiem van het gevolg in zich dragen. Doch aanleiding kan zij zeker worden. Betrachten, wien de handhaving der statuten aangaat, hunnen plicht niet, dan is dit eene aanleiding tot misbruik, maar wie hunnen plicht verwaarloozen, zijn de oorzaak. Willen de leden zich niet aan de statuten, vermaningen en lessen van den President houden, dan vinden zij daarin de aanleiding tot hunne overtreding, zij echter zijn de oorzaak. Zou men iets moeten weren om de

misbruiken die kwaadwilligen er van maken, waar zou men dan eindigen met afschaffen; het woedendst radicalisme zou geen inniger bondgenoot vinden dan in hem, die van meening was dat, wat tot misbruik aanleiding kon geven, moest worden geweerd. Onze H. Kerk werkt voortdurend aan de zaligheid der menschen, en hoevelen zullen, misbruik makende van de door haar aangeboden genademiddelen, er eene aanleiding in vinden tot hun tijdelijk en eeuwig ongeluk. Één kwam er op aarde om te zoeken en zalig te maken wat verloren was, Zijn oneindig liefdevol hart omsloot het gansche menschdom, en toch voorspelde van Hem een profeet van God, dat Hij gesteld was tot val en opstanding van velen.

Moge dit eenvoudig woord, waarin de ST. JOSEPH'S GEZELLEN-VEREENIGING duidelijk is geschetst, haar aan velen doen kennen, vele vooroordeelen te niet doen, veler medewerking aan de Vereeniging verzekeren, eensgezindheid onder allen bewerken, vele jongelingen onder hare leiding brengen, dan is de moeite van dit nederig geschrift met duizendvoudigen zegen beloond.

 Rotterdam, Allerheiligenfeest 1879

BIBL

WUC